

FORSLAG TIL VEDTAK OM PRINSIPPROGRAM

TIL 5. LANDSMØTE

PRINSIPPROGRAM OG VEDTEKTER FOR AKP(m-l)

Vedtatt på 4. landsmøte
(desember 1984)

Innhold:

- I. Innledning v/ Jørn
- II. Opplegget for lagsdiskusjonen
- III. Forslag til programtekster:
 1. Kapittel 4.
 2. Kapittel 1.
 3. Kapittel 3.
 4. Kapittel 7.
 5. Div. forslag fra Jørn.
- IV. Vedlegg:
Kritikk av gamle statspunktet fra T.G.
- V. Innstilling om programarbeidet i
neste periode - fra Prinsipprogramkomiteen.

kr. 20,-

PRINSIPPROGRAM OG LANDSMØTEBEVEGELSE.

Den foreløpige prinsippprogramkomiteen legger med dette fram sine forslag til endringer i prinsippprogrammet. Alle avdelingene skal diskutere disse forslaga før sommeren - og sende inn endringsforslag.

Komiteen har hatt to større møter. Ett for å definere nærmere det mandatet som var gitt fra SK - og for å bestemme arbeidsmåte. Ett for å ta stilling til utkast som var utarbeida, utveksla og samordna i mellomtida.

SK vil sette sammen en (delvis) ny prinsippprogramkomite til å gå gjennom forslaga som kommer inn - og legge fram utkast for delegatkonferansene og landsmøtet til høsten. I sammensetninga av denne komiteen vil det bli tatt et visst hensyn til de viktigste uenighetene i programdiskusjonen.

1) Mandat og arbeidsmåte.

Vedtak om dette sto i sin helhet i TF for september/oktober-87. Her skal bare gjentas det viktigste. Det har vært enighet i komiteen om at det gamle programmet er for langt og utflytende. Men etter en viss uenighet i komiteen blei det bestemt å legge det gamle programmet til grunn for arbeidet - og ikke forsøke å lage et program som er helt nytt i forma - og radikalt mye kortere. Hovedgrunnen til dette var ønsket om å holde programarbeidet denne gangen på et nøkternt nivå. Det var også hensikten ikke å lage «omkamp» på alle de diskusjonene vi tok stilling i (eller lagde kompromisser om) i forrige landsmøtediskusjon. (-84). SK og komiteen har ment at det viktigste denne gangen er å utvikle kapittel 4. «Kapitalismen i Noreg». Der var diskusjonen tynnest i forrige landsmøteperiode - og her er det jobba mest med analysene i denne. I tillegg er det skjedd så vesentlige endringer i verdenssituasjonen i de siste åra, at det har vært nødvendig å gå gjennom siste del av kapittel 1 og kapittel 3 på nytt. Det økologiske aspektet var lite påakta i forrige programdiskusjon - komiteen mente det bør være et mål å få dette sterkere med i løpet av denne landsmøtebevegelsen.

2) Komiteens sammensetning.

Følgende har deltatt på ett eller begge møtene i komiteen.

Evelyn Dyb
Jon Ivar Elstad
Per Gunnar Gabrielsen
Tellef Hansen
Siri Jensen
Jørn Magdahl, leder.
Peder M. Lysestøl
Eldar Myhre
Solveig Nyhamar
Pål Steigan

Agnete Strøm var innvalgt, men hadde forfall.

3) Hva er nytt?

Erfaringsvis kan det være plundrete å finne ut hva som er de viktigste «nyhetene» i et programforslag. Dette avhenger også av øynene som ser. Det er umulig å lage en katalog over alle store og små endringer. Etter min mening er dette det viktigste så langt:

- Kriteriene for - og hensikten med - klasseanalyse er tatt med.(4.2.2.) Analyse av de to hovedklassene (borgerskapet og arbeiderklassen) er utvida.(4.2.2.1. og 4.2.2.2.) Det er gjort forsøk på å få med viktige endringer - på grunnlag av de store strukturendringene kapitalismen gjennomgår.

- Analyse av «de to spissene» (her kalt de to ledende kreftene) i arbeiderklassen er innarbeida.(4.2.2.2.).

- Det er tatt med et eget punkt om fagbevegelsen. Dette var en viktig mangel sist.(4.3.)

- Komiteen har ikke greid å samle seg om et nytt punkt om arbeideraristokratiet, men vedtok noen punkter som et av medlemmene har laga et utkast på grunnlag av.

- «Kvinnepunktet» (4.4.1.) var ganske godt sist, men analyse er forsøkt ajourført. Bl.a. er borgerskapets undertrykking av kvinnene - og menns undertrykking - satt bedre i sammenheng. Nødvendigheten av at kvinnene i arbeiderklassen organiserer seg både klassemessig - og kjønnsmessig er tatt med. Det foreligger også et forslag til nytt punkt

om kvinnene og imperialismen (1.4.7).

- Forslaget sier at den viktigste motsigelsen i verden nå - er motsigelsen mellom imperialismen og den 3.verdens undertrykte folk.(1.4.4.)

- Det står ikke lenger at krigsfaren øker - bare at den er stor.
(Hele programmet).

- Analysa av Sovjet som en stat av «Hitler-typen» er fjerna i hele programmet. Men det står fortsatt at Sovjet er kapitalistisk, fascistisk- og aggressivt.

- Komiteen har vedtatt fem punkter som skal danne grunnlag for seinere forslag om økologi.(4.4.5.)

- Punktene 4.1. og 4.2. «Noreg i verda» og «særdrag ved kapitalismen i Noreg» er slått sammen til ett punkt (4.1.) Det er lagt større vekt på det norske borgerskapets imperialistiske ambisjoner.

- Uten større diskusjoner er det gjort endringer i punktene om bl.a. nynorsk (4.4.3.4.), homofili,(4.2., se kritikken fra PU under), innvandring-(4.4.3.2.)

4. Viktig uenighet.

Motsigelsene i komiteen var ikke mange - og store. En del dreide seg om disposisjon, formuleringer, lengde, prioriteringer - som alt kan være viktig i et prinsippprogram, men som jeg ikke vil gå særlig inn på her. Her vil vi konsentrere oss om linjemotsigelser. Spennvidden i synspunkter i partiet er sannsynligvis mye større enn det som kommer fram her, men vi regner med at (noen av) disse temaene vil stå sentralt i hele programdiskusjonen.

A) De to «spissene»(ledende kreftene) i arbeiderklassen.

B) Arbeideraristokratiet

C) Kapitalismen og kvinneundertrykkinga

D) Den viktigste motsigelsen i verden.

E) Krigsfaren.

A) De to ledende kreftene («spissene») i arbeiderklassen.

Vi at en av de aller største endringene i det norske samfunnet i de siste tiåra er at 1/2 million flere kvinner er gått ut i lønna arbeid siden 1960. Halvparten av arbeiderklassen er i dag yrkesaktive kvinner. Alle forstår at dette må få konsekvenser for klasseanalyse vår. Det har imidlertid vært en del usikkerhet og uenighet om hvilke. Siri Jensen har utvikla «teorien om to spisser» - Se bl.a. i Røde Fane nr. 1/87 og i Kjersti Ericssons «Søstre, kamerater! s.30/31. Komiteen slutta seg enstemmig til et forslag som tok utgangspunkt i denne teorien. I utgangspunktet var det imidlertid et alternativt forslag - og usikkerhet.

Teorien legger stor vekt på de kvinnelige arbeidernes kjønnsbevissthet - og skvisen mellom ansvaret for privatarbeidet i familien- og situasjonen som lønnsarbeider, når den skal forklare hvorfor de er en ledende kraft i arbeiderklassen.

Dette var det usikkerhet om. Noen lurte på om kvinnene i arbeiderklassen kunne være noen ledende kraft før de blei bedre organisert. Men klassen analysen tar først og fremst utgangspunkt i de enkelte klassene og gruppenes objektive stilling. Vi går ikke vekk fra analyse av kjerneproletariatet som ledende - sjøl om klassesamarbeidssystemet og den sosialdemokratiske innflytelsen mm. har lagt et lokk på mye av kjerneproletariatets kamp. En del av diskusjonen har forøvrig dreid seg om å påvise at kamplysta og kampkrafta til den kvinnelige arbeiderklassen er økende.

Fra den riktige påvisninga at arbeiderklassen ikke er lik «menn med hjelm» har det i en del av partiet det utvikla seg tendenser til å nedvurdere kjerneproletariatets ledende rolle.

B) Arbeideraristokratiet.(4.2.2.3.)

Lenin knytta som kjent arbeideraristokratiet til superprofitten fra den imperialistiske utbyttinga.

Et punkt om å kutte ut hele analyse av arbeideraristokratiet blei avvist, men i utgangspunktet var det mye uenighet og usikkerhet i komiteen om analyse. Det viktigste dreide seg om hvem som hører til arbeideraristokratiet: Er spesielt høgtlønna arbeidere arbeideraristokrater?(F.eks. oljearbeidere og heisemontører). Er fastlønna klubbtilitsvalgte, f.eks., arbeideraristokrater? Fra noen blei det sagt at grunnen til at disse spørsmåla blei reist nå har sammenheng med at mange av partiets arbeiderkadre tilhører disse sjikta. Mot dette blei det hevda at Partiet har hatt et vulgært syn på hva som er privilegier - og på hva som kvalifiserer til å tilhøre arbeideraristokratiet.

En del spørsmål så det ut til å bli enighet om i løpet av diskusjonen - se vedtak.

C) Kvinneundertrykkinga.

Her stemte Jon Ivar Elstad mot forslaget som blei vedtatt i Komiteen- og har etterpå skrivi ut et motforslag. Kritikken hans retta seg særlig mot den vekta som er lagt på familiens rolle for å forklare kvinneundertrykkinga under kapitalismen. Flertallsforslaget legger stor vekt på organiseringa av det private og ulønna hus- og omsorgsarbeidet i familier. Denne øker utbyttinga ved å senke reproduksjonskostnadene for arbeidskrafta - og gjør kvinnelønn til «spe på-lønn». J.I. mener det er gærnt å snakke om familien som en del av de kapitalistiske produksjonsforholda. Han legger vekt på at det har vært helt ulike familieformer under forskjellige faser av kapitalismen, og fordi han mener mange i dag ikke lever i det som vanligvis menes med familier i det hele tatt. Han mener også at flertallet har et statisk syn på kvinneundertrykkinga under kapitalismen - og undervurderer de endringene som har skjedd og kan skje med kvinnes situasjon.

D/E) Den viktigste motsigelsen i verden - og krigsfaren.

I det nåværende programmet står det: «Dei motsetningane som dominerer verda i dag(1984) er: - motsetninga mellom dei to imperialistiske supermaktene USA og Sovjet,- motsetninga mellom imperialismen og den tredje verda. I det nye forslaget til 1.4.1. står det: «I dag, i 1987, domineres verden av motsetninga mellom imperialismen og den 3.verdens undertrykte folk og nasjoner.»

I det nåværende programmet står det at krigsfaren øker, at verden er svanger med krig(underforstått ; verdenskrig mellom USA og Sovjet). I det nye forslaget skal det «bare» stå at krigsfaren er stor/reell.

På slutten av 70-tallet - og på begynnelsen av 80-tallet var Sovjet klart på offensiven. Nå har landet kjørt seg fast i Afghanistan og Kampuchea. Eritreerne er på offensiven. Glasnost og perestrojka er først og fremst uttrykk for at de økonomiske problemene har gjort det vanskeligere å holde rustningsforsparanget på den mye større amerikanske økonomien. Dette betyr ikke at ambisjonene om verdenshegemoni er gitt opp, men at styrken foreløpig ikke er stor nok til videre offensiv. Dette forhindrer ikke at en verdenskrig kan utvikle seg med utgangspunkt i en av de regionale konfliktene hvor supermaktene står mot hverandre. USA som har vært den sterkeste økonomiske makta i hele etterkrigstida har på sin side møtt langt sterkere konkurranse fra EF og særlig Japan. Motstanden mot USA-imperialismen i den 3.verden fortsetter også å vokse. Supermakta har ikke greid å knekke «bakgårdsopprørerne» i Nicaragua.

Frigrjøringsstyrkene på Fillipinene står sterkt. Tilbakebetalinga av låna fra den 3. verden-landa er ikke lenger sikre. På sikt er den vestlige imperialismen dømt til å tape i Sør-Afrika. Heller ikke USA vil i denne situasjonen ha noe å tjene på en storkrig mot den andre supermakta.

5. Godkjent for utsending - av Politisk Utvalg.

Komiteens forslag har vært diskutert i Politisk Utvalg. PU har godkjent forslaget som grunnlag for de videre programdiskusjonene. Denne innebærer selvfølgelig ikke at PU går god for alt som står i forslaget. PU gjorde to andre vedtak som er viktig for den videre behandlinga:

- 1) «PU mener at punktet om undertrykking av homofile er utilfredsstillende og oppfordrer programkomiteen til å utarbeide nytt utkast etter konferanse med de kameratene som jobber i utvalget for dette området.»
- 2) «I presentasjonen av programforslaget skal det presiseres at det er flere deler av programmet som er lite grundig behandla og at det i tida framover er behov for at både folk som har spesielle kunnskaper om enkelte områder, prinspprogramkomiteen, partilag, enkeltmedlemmer og SK, jobber videre med forslaget fram til landsmøtet.»

Jørn Magdahl.

Opplegget for lagsdiskusjonene

I årsplanen heter det at alle avdelinger skal ha behandla landsmøtesakene før **1. juni**. Endringsforslag til prinsippprogrammet må altså også sendes innen denne fristen.

PU vedtok følgende om opplegget for avdelingsdiskusjonene:

1) Vi ber om at alle avdelingene diskuterer analysene av arbeiderklassen (de to ledende kreftene(4.2.2.2.), andre endringer i klassen(4.2.2.2), fagbevegelsen(4.3.) - evt. arbeideraristokratiets rolle(4.2.2.3.).

2) Andre områder hvor det er viktige uenigheter eller endringer - og hvor det er behov for å få diskusjoner:

- De to utkasta til kvinnepunkt (4.4.1.1.)

- Endringene i den internasjonale situasjonen (dvs. ta stilling til den viktigste motsigelsen i verden(1.4.) - og til at krigsfaren er stor, men at det ikke lenger skal stå at den øker.)
- Økologi(4.4.5.)
- Pkt. 4.1. og 4.7. som dreier seg om det særegne ved - og utviklinga av norsk imperialisme).

(Avdelingene må her prioritere ut fra kunnskap og interesse.

Forøvrig står alle avdelinger fritt til å diskutere hva som helst som har med prisprogrammet å gjøre - og å fremme forslag.)

KAPITTEL 4.

Kapitalismen i Noreg.

4.1. Særdrag ved kapitalismen i Noreg.

Noreg er eit av dei yngre kapitalistiske landa i Europa. Landet er uten sterke koloniale tradisjonar. Integrasjonen i det imperialistiske systemet har først og fremst vore gjennom handel, skipsfart, utanlandsk kapital, og politiske og militære alliansar.

Den industrielle utviklinga er basert på råvarer, halvfabrikata, og billig energi. Kapitalkonsentrasjonen har tradisjonelt vore liten.

Med utviklinga av oljeøkonomien frå først på 70-talet har norsk kapitalisme gradvis fått ein mer offensiv og aggressiv karakter. Dei enorme oljeprofittane har ført til ein kraftig kapitalkonsentrasjon og sterk vekst i statsmonopola. Samtidig har utanlandsk industri- og finanskapital styrka sine interesser i landet. Norsk kapitaleksport har skutt fart frå først på 80-talet. Ved hjelp av såkalla «u-hjelp» forsøker det norske borgarskapet også å styrke sine posisjoner i den 3. verda. Norsk monopolkapital har i dag betydelege imperialistiske ambisjonar.

Den djupe strukturkrisa som ramma heile det imperialistiske systemet frå slutten av 60-talet, har til nå berre i liten grad virka inn på norsk økonomi. Oljerikdomane har gjort det mogeleg for borgarskapet å skjerme norsk økonomi frå dei avlorlegaste kriseutslaga så lenge oljeprisane var stigande og oljeproduksjon- og investeringar har vore på høgt nivå. Denne avhengigheita av olje kan bli snudd til ein alvorleg veikskap når oljemarknaden blir svekka.

Det norske borgarskapet har i fleire år tatt tiltak for å verne profittane mot den stadig hardare internasjonale konkurransen. Gjennom omstilling av næringslivet med m.a. nedleggjing av tradisjonell tungindustri, gjennom auka internasjonalisering med kraftig vekst i kapitaleksporten, og gjennom hardare utbytting av den norske arbeidarklassen ved lønnsnedslag, nedtrapping av helse- og sosial- og utdanningssektoren, prøver borgarskapet å sikre maksimal profitt under nye økonomiske og politiske betingelser.

Noreg er svært nært knytta til USA - og deira interesser.

USA har sterk kontroll over den norske hæren gjennom NATO. Samstundes har Sovjet basar ved grensene , infiltrerer langs kysten og har satt seg fast på norske Svalbard. Plasseringa av Noreg gjer landet til viktig bytte ved storkrig.

Norsk sjølvråderett er og truga av ein borgarleg kampanje for å undergrave resultatet av folkets nei til EF i 1972 - og med mål å gjera Noreg til medlem.

Noreg har lagt under seg store samiske område og undertrykker den samiske nasjonen. Statsrasismen rammar flyktningar og arbeidssøkjande frå den 3.verda.

AKP vil mobilisere arbeiderklassen og folket til forsvar for sjølvrådetten, men mot norsk imperialism og sjåvinisme.

4.2. Klassar og klassemotsetningar.

Ei analysa av klassane og klassemotseiingane i det norske samfunnet syner kva for klassar som har interesse av at kapitalismen held fram, kva for klassar som har interesse av sosialismen, kva for klassar og grupper som ligg mellom - og kva for viktige indre motsetningar som finst i klassane.

Med klassar meiner vi grupper av folk som har viktige fellestrekk med omsyn til:

- Tilhøvet til produksjonsmidla. (Om dei eig eller rår over produksjonsmiddel - eller om dei er eigedomslause)
- Den plassen dei har i organiseringa av produksjonen i samfunnet.(T.d. om dei har makt ved å ha mange under seg, har mange over seg- eller er sjølvstendige)
- På kva vis dei får inntektene sine(t.d. gjennom profitt, sal av sjølvproduserte varer - eller gjennom lønnsarbeid) - og storleiken på desse.

4.2.1. Hovudmotsetninga i det norske samfunnet.

Hovudmotsetninga i det norske samfunnet går mellom borgarskapet (kapitalistklassen) og arbeidarklassen (proletariatet). Ho styrer og virkar inn på alle andre motsetningar i det norske samfunnet. Mellom desse hovudklassane er småborgarskapet, som er delt i ulike grupper. Under t.d. okkupasjon eller fascisme vil hovudmotsetninga skifte.

4.2.2. Klassane.

4.2.2.1. Borgarskapet.

Til borgarskapet høyrer arbeidsgjevarar som kan akkumulere kapital på grunnlag av det arbeidet arbeidarane deira ikkje får lønn for, andre kapitaleigarar, tilsette toppleiarar i private og statlege kapitalistiske verksemdar, toppleiarar i forsvaret, staten og kommunane, mange leiarar i organisasjonar og parti - deriblant toppane i DNA og LO, og dei rike toppane blant dei intellektuelle.

Herskarane innafor borgarskapet er det sjiktet som styrer den statlege og private monopolkapitalen.

Dette sjiktet kontrollerer den viktigaste kapitalen i Noreg, har stor makt over den statlege politikken og har nært samband med dei imperialistiske borgarskapa i andre, særleg vestlege, imperialistland.

Heile borgarskapet har felles interesse av den kapitalistiske utbyttinga. Det vil på alle vis forsvare kapitalismen mot sosialistisk omveltning.

Samstundes er det viktige motsetningar i borgarskapet som nokre gonger kan utnyttast. Desse motsetningane grunnet seg for det meste på kva for slag kapital dei ulike delene har interesser i.

Derfor er det motsetningar mellom stor og liten kapital, statleg og privat-, norsk og utenlandsk-, mellom bank- og industrikapital, og mellom ulike monopolgrupper.

Monopolkapitalen får stadig meir preg av at han er eigd og styrt av eit sjikt med direktørar, statsbyråkratar og politikarar.

Tradisjonelle eigarar av enkeltkapitalar er mindre viktige.

I 80-åra har det vore store endringar i samansetjinga av borgarskapet:

- Profittjaget har drive kapitalen ut av mykje skipsfart og tradisjonell industri, og over i utanlandske investeringar, eigedomsspekulasjonar og finansverksemd. Delar av storindustrien har kome i store vanskar.

- Økonomien er meir prega av spekulasjon og kortsiktige pengeflyttingar som ikkje fører til nokon nyttig produksjon.

- Det monopolistiske sjiktet er sterkt samanfiltra, men konkurransen mellom ulike kapitalgrupper om kontrollen over viktige selskap er innbitt.

Aksjepostar skiftar ustanseleg eigarar.

- Monopoliseringa av eigedom og konsentrasjon av kapital har gått enda raskare enn før.

Omstillinga i næringslivet vil halde fram i høgt tempo.

På den ene sida vil dette seie at monopolkapitalen styrker seg - og at åtaka på det arbeidande folket vert hardare. Samstundes er uroa i dei kapitalistiske eigedomstilhøva eitt uttrykk for problema til kapitalen. Dei har vanskar med å finne fram til investeringar i vareproduksjonen som gir høg nok avkastning. Konkurransen i - og problema for - borgarskapet vil auke.

4.2.2.2. Arbeidarklassen.

Arbeidarklassens historiske rolle.

Arbeidarklassen er overlegent den største og viktigste undertrykte klassen under kapitalismen. Han er utan eigedom i produksjonsmiddel, og lever av å selge arbeidskrafta si. Han står i skarp motsetning til borgarskapet. Den økonomiske maktstillinga til borgarskapet er tufta på utbyttinga av arbeidarklassen. Arbeidarklassens historiske rolle er å avskaffe kapitalismen gjennom ei sosialistisk omveltning, og å leie samfunnsutviklinga framover mot kommunismen.

Arbeidarklassen samansetjing.

Arbeidarklassen omfattar arbeidarane i industri, olje og gruver, bygg og anlegg, transport, fiske og landbruk, og dei underordna lønnsarbeidarane i handel- og kontoryrker, helse- og sosialektoren, og i anna offentleg verksemd. Også arbeidslause og trygda arbeidarar tilhøyrrer arbeidarklassen, og dei ikkje-yrkesaktive frå arbeidarfamilier.

Antallet yrkesaktive arbeidarar har vore aukande i Noreg dei siste tiåra. Meir enn halvparten av dei yrkesaktive tilhøyrrer denne klassen. Nær ein tredel av arbeidarane finst i industrien, og vidare er talet på arbeidarar stort i handel, helse- og sosialektoren, bygg, anlegg og transport.

Talet på arbeidarar aukar først og fremst av di antalet kvinnelege arbeidarar i handel, offentleg sektor, og i ymse kontoryrke har vorte stort. I slutten av 1980-åra er omlag halvdelen av arbeidarane er kvinner.

Dei to leiande kreftene («spissane»).

Kjerneproletariatet

Arbeidarane på dei større verksemdene i produksjon og transport er den tradisjonelle kjerna i arbeidarklassen. konsentrasjon, strategisk plassering i produksjonen av merverdi, antal, og sterk organisasjon gjer dei ei nøkkelrolle som ei leiande kraft i arbeidarklassen. Dei står i direkte konfrontasjon med dei viktigaste delane av borgarskapet. Fleirtalet av kjerneproletariatet er mannlege arbeidarar, men det finst også store grupper kvinnelege arbeidarar, særleg i industrien, som alltid har vore ein del av kjerneproletariatet.

Kvinnene i arbeidarklassen

Dei siste tiåra har kvinnene i arbeidarklassen vekse fram som ei anna leiande kraft («spiss») i arbeidarklassen.

Frå 1960 til - 85 auka talet på yrkesaktive kvinner med 1/2 million og kvinnene er no halvparten av den yrkesaktive delen av arbeidarklassen. Grunnlaget for den leiande stillinga til kvinnene er den stillinga dei har som både arbeidarar og hovudansvarlege for hus-og omsorgsarbeid. Denne motsetninga skjerpast stadig og tvingar kvinnene til å reise kampen for kortare normalarbeidsdag, heving av kvinnelønna, styrking av offentlege omsorgstilbod osv.

Samtidig spelar kvinnes endra medvit om sin eige stilling, kvinnemedvitet, ei viktig rolle. Som både arbeidarar og kvinnemedvitne vil dei lettare kunne se behovet for eit sosialistisk samfunn. Sjølv om delar av kvinnene er fagorganiserte, er det ein viktig veikskap at kvinnene i arbeidarklassen ikkje er organiserte som klasse og kjønn.

Det er ei avgjerande strategisk oppgave å bygge ein allianse mellom dei to leiande kreftene («spissane»); det tradisjonelle kjerneproletariatet og den kvinnelege delen av arbeidarklassen.

Som både arbeidarar og kvinnemedvitne vil dei lettare kunne sjå behovet for eit sosialistisk samfunn. Viktige delar av dei har så langt vore dårleg organiserte både som klasse og kjønn. På den annen side er den sosialdemokratiske dominansen mindre enn i kjerneproletariatet. Det er svært viktig å utvikle alliansen mellom dei to leiande kreftene («spissane») i arbeidarklassen.

Arbeidarane frå den 3. verda

Nokre titusen arbeidarar frå den 3. verda spelar ei veksande rolle innanfor arbeidarklassen, særleg i nokre av byane. Mange av dei høyrer til dei mest undertrykte. Rasistisk undertrykking og statleg rasisme gjer situasjonen deira utrygg, og dei har ofte særleg dårlege arbeidsforhold og låg lønn.

(VEDTATT MERKNAD TIL AVSNITTET OM ARBEIDERNE FRA 3. VERDEN: AVSNITTET ER TYNT, OG LEGGER BARE VEKT PÅ DE UTENLANDSKE ARBEIDERNE SOM «LIDENDE» DEL AV ARBEIDERKLASSEN, IKKE PÅ HVILKEN KRAFT DE KAN VÆRE.)

Klassemedvit.

Arbeidarklassen i Noreg har rike klassekamptradisjonar, men i etterkrigstida har klassesamarbeidet hatt stor oppslutning. Mange arbeidarar reknar seg ikkje som det. Vi kjempar for at arbeidarane skal oppfatte seg som ein klasse med sams interesser økonomisk, politisk, kulturelt osv.- og igjen skal sjå det som si historiske oppgåve å styrte kapitalismen.

4.2.2.3. Arbeidararistokratiet.

I KOMITEEN KOM VI IKKE LANGT NOK TIL Å STEMME OVER ET FERDIG UTFORMA FORSLAG. VI STEMTE OVER FØLGENDE FRAMLEGG FRA ELDAR MYHRE:

Arbeideraristokratiet slik partiet har snakket om det, utgjør ulike sjikt - ikke ett - med ulik grad av tilknytning til borgerskapet. (4 stemte for dette, 3 for ett sjikt, 1 avholden)

Gruppe 1. Privilegerte lag og yrkesgrupper. Disse er politisk uten større betydning.

Gruppe 2. Personer i det faglige byråkrati, i sosialdemokratenes egne organisasjoner, i kommunalt og offentlig byråkrati. Folk med livsforhold og inntekt som skiller dem fra arbeiderklassen.

Disse har utgjort en bred basis for å forsvare arbeiderbevegelsen med borgerskapet. Tendensen er at sjiktet er i ferd med å bli tynnere, utenom i fagbyråkratiet der det er i sterk vekst.

Gruppe 3. Personer som gis eller forventer å få privilegier av arbeidsgiveren på arbeidsplassen. Dette sjiktet er ofte vanskelig å skille fra det ordinære klassesamarbeidssystemet.

Påstand: Arbeideraristokratiet er en viktig del av klassesamarbeidssystemet og reformismen i Norge. Men det **grunnleggende** er institusjonaliseringen av klassesamarbeidet gjennom avtaleverk og lover.

Eldar Myhre skriver ut et forslag basert på disse standpunktene.

HER ER FORSLAGET TIL ELDAR(4.2.2.3 Arbeideraristokratiet):

Dette er ulike sjikt med utgangspunkt i arbeidarklassen og med innverknad i han, men med føremoner som skil dei frå arbeidarar flest.

Etterkvart som arbeidarklassen voks i styrke fekk borgarskapet behov for å skape ein basis for eit sjikt som kunne dempa og leie bort kampen til arbeidarklassen. Dette gjeld:

- Privilegier til arbeidarar i yrke som er i nøkkelposisjonar. Dette har liten påverknad på klassen som heilskap.

- Lønns- og karrieremessige føremoner arbeidarar som vert rekruttert til kommunalt og offentleg byråkrati og andre posisjonar med ansvar innaforsystemet, og til det faglege toppbyråkratiet.

Særskilt etter krigen har dette sjiktet vakse til ein brei basis for å forsone arbeidarklassen med borgarskapet. Tendensen i dag er at dette sjiktet er i ferd med å bli tynnare, utanom i fagforeningsbyråkratiet.

- Personar som får eller forventar føremoner av arbeidsgjevaren. Ofte kan dette gjelde «betre» jobbar til tillitsvalde.

Arbeideraristokratiet er ein viktig del av klassesamarbeidssystemet og reformismen i Noreg, og kampen mot føremoner for tillitsvalde er viktig. Men det grunnleggjande feste er forankringa (institusjonaliseringa) av klassesamarbeidet gjennom lovgjeving og avtaleverk, og motsett, dei mange straffetiltaka mot foreningar og arbeidarleiarar som reiser klassekamp.

4.2.2.4. Småborgarskapet.

Småborgarskapet lever ikkje av utbytting, men det skil seg frå arbeidar-klassen, anten ved at det eig produksjonsmiddel, eller ved at dei er tilsette i posisjonar med meir sjølstende - eller ein del underordna seg. Småborgarskapet omfattar svært ulike sjikt. Nokre av gruppene ein til vanleg reknar å tilhøyre småborgarskapet, står så nær arbeidarklassen at

dei knapt kan skiljast frå han. Det gjeld t.d. sjukepleiarar utan leiande funksjonar - og mange førskolelærarar. Nokre få står nær borgarskapet.

Dei ulike sjikta i småborgarskapet har ein høg grad av yrkesorganisering. Desse er knytta til same klassesamarbeidssystem som arbeiderklassens fagorganisasjoner.

Innafor småborgarskapet vil det alltid være ein konstant kamp mellom å orientere seg i retning borgarskapet eller arbeidarklassen. Lagnaden til dei ulike småborgarlege gruppene vil bli avgjord i kva grad dei er i stnad til å forene seg med arbeidarklassens kamp.

Bønder og fiskarar.

Dei fleste bønder og fiskarar er små sjølveigarar, eller halvproletarar som og har inntekt frå arbeidaryrke i tillegg til næringsinntekta. Mindretalet av dei er rike småborgarar eller kapitalistar.

Men dette mindretalet har hand om dei mange samvirkeorganisasjonane og yrkesorganisasjonana og samarbeidar nært med den kapitalistiske staten. Staten rår over levevilkåra til bøndene og fiskarane og jobbar saman med finanskapitalen for å skjære ned overføringane.

For dei små sjølveigarane er det mykje slit for lita inntekt. Sjøl om dei har minka i tal er dei framleis sentrale for matforsyning og busetting. Dei må slåss både mot staten og dei kapitalistiske bøndene/fiskarane sin politikk for overleve som klasse. Kvinnebøndene gjer mykje av arbeidet utan å få eigen inntekt. Desse gruppene er spesielt viktige ved nasjonal eller revolusjonær krig.

Småborgarlege intellektuelle.

Blant småborgarlege intellektuelle er fleirtalet tilsette i underordna stillingar. Eit mindretal har høge posisjonar, eller er velstående sjølvstendige. Det intellektuelle småborgarskapet (særleg innafor helse-og sosial og undervisningssektorane) har vekse mye og raskt, og det held fram å auke pga. veksten i offentleg verksemd - og nye kvalifikasjonskrav.

I dei lågare delane av småborgarskapet er det mange kvinner som har dårlegare lønn enn mange mannlege arbeidarar. Ein del av desse gruppene har dei seinere åra utvikla sterkare fagorganisasjonar, og har kjempa hardt for interessene sine - ut frå både klasse- og kvinneinteresser. I desse gruppene finst det mange progressive, men på 80-talet er det og viktige grupper av småborgarlege intellektuelle som har knytta seg nærare til borgarskapet. Polariseringa blant dei intellektuelle vil verta større.

Resten av småborgarskapet.

Resten av småborgarskapet er m.a. mindre butikkeigarar, sjølvstendige handverkarar, sjølvstendige i transportsektoren, arbeidsleiarar og mange funksjonærar på mellomnivå. I fleire av desse gruppene står ideologien med "å jobbe seg opp", "om å være sin egen lykkes smed" osb. sterkt. Mange av dei sjølvstendige næringsdrivande blir utkonkurrerte av kapitalistane, men har vanskeleg for å slåss saman med arbeidarklassen.

4.2.2.5. Grupper utan inntektsgjevande arbeid.

Omlag halvdelen av alle innbyggjarar (inkludert barna og dei gamle) har ikkje inntektsgjevande arbeid. Mange av dei er knytta til klassar gjennom familien sin. Fleire av dei, som dei trygda og dei under utdanning, står direkte i motsetning til staten som avgjer dei økonomiske vilkåra dei lever under.

Dei heimearbeidande kvinnene er heilt avhengige av inntekta til mannen og har få rettar. Problemet deira med å kjempe mot undertrykkinga ligg i at dei jobbar isolert i familiane.

Dei fleste unge under 20 år og mange under 30 år, er i utdanning.

Dei delar seg etter familiebakgrunn og jobb i framtida. Dei fleste studentar er småborgarar med dårleg økonomi, eit mindretal høyrer til borgarskapet. Studentar og elevar kan reise store progressive masse-rørsler, men dei må knytte seg til dei radikale i arbeidarrørsla om desse skal verta noko meir enn «døgnfluger».

Ideologiske straumdrag i desse gruppene er ofte eit varsel om ideer som kan styrke seg i samfunnet ellers.

Dei uføre og alderstrygda vert stadig fleire, 3/4 av dei er kvinner. Staten byr mange av dei kår som gjer at dei må leva i naud. Det er organisert motstand mot dette og krava har stor støtte i breie lag av folket, men det er ikkje lett å mobilisere nok krefter - og finne effektive kampmetodar.

Dei arbeidslause er kapitalismens arbeidskraftsreserve - som trekkast ut og inn av arbeidsmarkedet, etter utviklinga av konjunkturane. Dei fleste høyrer til arbeidarklassen. Fleirtalet av dei arbeidslause er kvinner. Mange unge arbeidslause har aldri hatt arbeid. Dei arbeidslause rivast mellom svartsynt passivitet - og behovet for kamp.

«Filleproletariatet» er m.a. uteliggjarar, prostituerte, mange yrkeskriminelle, narkomane og arbeidslause alkoholikarar. Dei er offer for kapitalismen, men manglar ofte den solidariteten som er naudsynt for å reise seg.

4.3. Fagrørsla.

Fagrørsla er den viktigaste masseorganisasjonen i Noreg. Den vart skapt av arbeidarklassen i kamp mot utbytting og undertrykking. Organiseringa var retta inn på dei vanlege medlemma og hadde som mål å mobilisere desse til kamp. I dag er situasjonen ein heilt annan:

LO har gått i samarbeid med staten og arbeidsgjevarane, og leiinga høyrer sjølv til borgarskapet. Organisasjonen vert utnytta som mjølkeku- og til å skaffe stønad til Arbeidarpartiet. Fagrørsla vert byråkratisert og toppen i LO arbeider for å omdanne organisasjonen til eit forsikrings-selskap.

Arbeidarklassen og fagrørsla er utsette for splittingsforsøk, som gjer det vanskelegare å halde arbeidarane saman som organisert klasse. Dette ser vi m.a. i oppsplitting av produksjonen, auka bruk av leigd arbeidskraft, nye system for samarbeid osv. Stagnasjonen i industrisysseletjinga, og mange nedleggjingar av store industriverksemder, svekkjer den mest konsentrerte delen av arbeidarklassen. I dei siste åra har det vakse fram ein motstraum mot denne utviklinga. Ein tendens er knytta til lokale lønnskampar, kampar for arbeidsplassar og mot nedleggjing - og større landsomfattande rørsler for viktige politiske og økonomiske krav («Ja til arbeid», «Kvinnenes tariffaksjon» osv.) Desse aksjonane har ført til mindre respekt for tvangslovane i arbeidslivet, og den einerådande posisjonen til DNA i fagrørsla er veikare. Mange klubbar og foreiningar vel kampviljuge arbeidarar til tillitsverv.

Ein annan tendens er knytta til utviklinga av kvinnene i arbeidarklassen som ei ny leiande kraft («spiss»). Denne har kome til uttrykk i rørsla rundt 6-timarsdagen, kvinnelønna, usaklege oppseiingar og nedskjæringar i offentleg sektor, ofte på tvers av bransjar og foreiningar. For å styrke kampkrafta til kvinnene er det heilt naudsynt å utvikle både kvinnemedvit og klassemedvit - og både kvinneorganiserin og fagorganisering. Utviklinga av einskap i arbeidarklassen krev ein allianse mellom kjerneproletariatet og kvinnene i arbeidarklassen.

I delar av småborgarskapet spelar fagrørsla ei viktigare og meir progressiv rolle i dag enn tidlegare. Dette har ein samanheng med ein proletariseringsprosess innafor desse gruppene - og ei utvikling av fagforeinings- og kvinnemedvit. Denne utviklinga er viktig for arbeidar-klassen og fagrørsla som heilskap.

AKP jobbar for å eine dei ulike delane av arbeidarrørsla, og ser det som den strategisk viktigaste oppgåva å utvikle kampkrafta i fagrørsla, slåss for ei fagrørsla som er uavhengig av borgarskapet, og styrke medvitet om den historiske oppgåva til arbeidarklassen med å styrte

kapitalismen.

(TELLEF HANSEN HAR SKRIVI UT DETTE FORSLAGET PÅ GRUNNLAG AV TRE UTKAST DET STORT SETT VAR ENIGHET OM I KOMITEEN. HAN STÅR SJØL ANSVARTLIG FOR FORMULERINGENE. ET MINDRETALL VILLE HA PUNKTET OM FAGRØRSLA SAMEN MED PUNKTET OM ARBEIDERKLASSEN).

4.4. Andre store motsetningar under kapitalismen.

I tillegg til klassemotsetningane spelar andre store motsetningar eller «konfliktområde», ei viktig rolle i det norske samfunnet:

4.4.1.1. Kvinneundertrykkinga

Kvinneundertrykkinga er innvevd i det kapitalistiske systemet. Borgarskapet nyttigjer seg den historiske stillinga til kvinnene som undertrykte - og står i skarp motsetning til kvinnene som kjønn. Menn utøver ein del av det borgarlege herredømme over kvinnene gjennom det kapitalistiske kjønnsystemet, som gjev dei makt over kvinnene.

Kjønnsmotsetninga, dvs. motsetninga mellom menn og kvinner, er ein del av kvinneundertrykkinga.

Kapitalismen utnyttar kvinnene mangedobbelt. Det meste av hus- og omsorgsarbeidet i det kapitalistiske Noreg er ikkje samfunnsmessig, men kvinners ulønna private arbeid i familiar. Dette arbeidet er nesten like stort som alt lønna arbeid til saman. I profittøkonomien finst det ingen drivkraft som kan samfunnsmessiggjere mesteparten av privatarbeidet.

Hovudansvaret for dette arbeidet ligg fortsatt hos kvinnene, mens mannen er hovedforsørger i familien. Dette er grunnleggende uendra på tross av at kvinnene har auka sin yrkesaktivitet og dermed styrka sin økonomiske stilling. Dette aukar utbyttinga på to måtar. Kapitalisten kan halde lønna til reproduksjon av arbeidskrafta lågare enn om arbeidsfolk måtte kjøpe tjenestene til markedspris. Og arbeidskrafta til kvinnene blir enda mindre verdtt enn arbeidskrafta til mennene; kvinnearbeid gjev berre spe-på-lønn.

Dette rammar og dei kvinnene som ikkje lever i familiar, kvinnelønn er lavtlønn. At kvinnene har hovedansvar for privatarbeidet legger også grunnlaget for andre sider ved det kjønnsdelte arbeidsmarkedet. Dei fleste kvinnene jobber i relativt få, rutineprega yrke, og ca. halvparten jobber deltid. Dei spelar idag ei viktig rolle som fleksibel arbeidskraft og som reservearbeidskraft.

Slik fungerer familien under kapitalismen som en økonomisk grunnenhet som befester arbeidsdelinga mellom kjønnene. Den noverande familien er ein del av dei kapitalistiske produksjonsforholda.

Siden kvinneundertrykkinga er så innvevd i kapitalismen, er det uråd å oppnå reell likestilling eller kvinnefrigjering under dette systemet.

Den kjønnsbestemte arbeidsdelinga gjennomsyrrar heile samfunnet og pregar alle institusjonar og forhold i økonomien, i politikken, skolen, media, kyrkja og fagrørsla. Den herskande ideologien framhever menn og undertrykker kvinner. Oppdseidinga i familien spelar en viktig rolle for å forme kvinner og menn til ulike sosiale kjønn.

Menn som kjønn undertrykker kvinnene. Menn har fordeler av kvinneundertrykkinga, både i arbeids- og samfunslivet og i familien, og har makt over kvinner, også makt til å sikre privilegiene sine. Samtidig trekkast dei da inn i maktutøvinga til borgarskapet og bidreg til å oppretthalde kapitalismen. For menn i arbeidarklassen og det arbeidande folket står dette i motsetning til deira klasseinteresser. Dei har strategiske interesser av kvinnefrigjering.

Porno og prostitusjon framstiller kvinnene som bruksting for menn. Porno har utvikla seg til ein svær kapitalistisk storindustri som håver inn kjempeprofitter på sadisme og kvinneforakt. Den set kvinne- og menneskesynet i kapitalismen på spissen. Pornoen fører til økt seksuell undertrykking og seksualisert vold, som både er uttrykk for og forsterkar makta og kontrollen til menn.

(JON IVAR ELSTAD STEMTE MOT DETTE PUNKTET. DET BLEI VEDTATT AT HAN SKULLE UTFORME ET ALTERNATIVT FORSLAG TIL 4.3.1. - ETTER BEHANDLINGA I PRINSIPPROGRAMKOMITEEN. DET VAR FORUTSETNINGA AT FORSLAGET HANS IKKE SKULLE VÆRE LENGRE ENN DET VEDTATTE PUNKTET. HER FØLGER FORSLAGET TIL JON IVAR)

4.4.1. Kvinneundertrykkinga(Alternativt forslag fra Jon Ivar Elstad)

Det kapitalistiske samfunnssystemet har ført kvinneundertrykkinga frå tidlegare samfunn vidare. Den kapitalistiske herskarklassen bruker den undertrykte stillinga til kvinnene for å auke profitten og styrke klasseherredømmet sitt. Samstundes har menn holdt kvinnene nede, forakta dei og utnytta dei. Derfor har historia til kapitalismen óg vore prega av kvinnekampen. Kvinnene i arbeidarklassen, men óg i andre klassar og lag, har reist seg mot borgarskapet si undertrykking. Kvinnene har slåss mot menn si undertrykking. Kvinna si stilling har endra seg gjennom

historia til kapitalismen, men full likestilling og frigjering av kvinnene er ikkje mogeleg i det kapitalistiske klassesamfunnet.

I tidlegkapitalismen var kvinna nekta røysterett, mangla rett til eigedom og skilsmisse, og var forbode å ha mange yrke og posisjonar. I seinere faser av kapitalismen har kvinnekampen fått fjerna det meste av formell diskriminering i lovverket. Men kvinnene har reelt vore undertrykt, og hindra frå deltaking i samfunnsmessig produksjon, høgare utdanning, mykje av kulturlivet og dei leiande posisjonane i samfunnet.

I den kapitalistiske epoken har mannen vore ein herskande forsørjar i privatlivet, og kvinna materielt bunde til ekteskapet. Kvinna sitt ubetalte slit i husarbeid er utnytta av borgarskapet for å halde lønningane nede. Kvinna sitt omsorgsarbeid for barn, sjuke og gamle sparar kapitalen for dei svære kostnadene ei samfunnsmessiggjering av omsorgsarbeidet ville føre til.

Den herskende ideologien har i heile den kapitalistiske epoken framheva mannen og rettferdiggjort kvinneundertrykkinga. Oppdraginga i familie og skule har støtta opp ved å forme ei underdanig kvinneverole. Mykje av ideologi og kultur er prega av kvinneforakt. Vald mot kvinner, i heimen og ellers, er utbreidd. Seksuell undertrykking og utnytting av kvinnekroppen for profitt er ein del av kjønnsundertrykkinga under kapitalismen. Prostitusjon er brutal utnytting av kvinner. I pornoindustrien vert kvinna nedverdiga, og reaksjonære kvinnesyn og seksuell vald mot kvinner vært oppmuntra.

I Noreg i 1980-åra står mykje av desse formene for kvinneundertrykking ved lag. Men kvinnene har òg vunne nokre framganger, i deltaking i samfunnsmessig produksjon og høgre utdanning, i kamp for sjølbestemt abort, mot porno og vald, mot kvinneforakt og reaksjonære kvinnesyn, mot mannen si undertrykking i heimen, og for likestilling.

Den enormt auka kvinnelege yrkesdeltakinga er viktig for framgang i kvinnekampen. Den er eit resultat av at kapitalismen i 1970- og 80-åra trengte meir arbeidskraft, men òg av at kvinnene reiste seg mot den undertrykte posisjonen sin, og krevde utdanning, inntektsgevande arbeid, barnehager og offentlege omsorgstilbod. Dei fleste kvinner er særskilt utbytta på arbeidsmarknaden, ofte utnytta som fleksibel deltidsarbeidskraft, og knytta til underordna, låglønte posisjonar i få yrke og næringar. Arbeidsgjevarane spelar på kjønnsmotsetninga for å splitte dei tilsette og kue dei kvinnelege arbeidarane med mannlege formenn og bedriftsleiarar.

Eigen inntekt gjev kvinna eit sjølstendig maktgrunnlag for å motstå mannen si undertrykking. Fleire kvinner bryt opp frå forhold der dei var underkua, fleire er einslege forsørgjarar, eller bur aleine. Men «kvinnelønna» holder kvinnene fast i ein annens rangs posisjon i samfunnet. Færre barn, meir hushaldsteknologi og mindre undertrykkande stil heime frå sume menn gjer at kvinna er mindre låst til hus- og omsorgsarbeid enn før, men framleis krev hovudansvaret for dette stort slit og offer.

Menn fører eit reaksjonært kvinnesyn og ein kvinneundertrykkande praksis vidare. Menn har alltid hatt fordelar av kvinna si underkuing, og mange av dei motset seg kvinnefrigjerung. Men menn i arbeidarklassen og folket har ingen objektiv interesse av å holde halvdelen av befolkninga nede. Kvinnene må slåst mot og avsløre mannen si undertrykking, men samstundes alliere seg med dei menn som stør kvinnekampen.

Borgarskapet aukar utbyttinga ved kvinna sitt ulønna arbeid i heimen, og underbetalinga av kvinnelege lønnstakarar, og er ein fiende av kvinnefrigjerung. Kvinnereisinga er jamvel så sterk at kapitalistane må ta omsyn til ho. Dei forsøker å ufarleggjere kvinnekampen ved å styre den til snever likestillingsstrev, og dei vil gje nokre kvinner leiarstillinger i stat og kapitalistiske verksemdar for å splitte kvinnene og auke den sosiale basisen for klasseherredømet sitt. For det store fleirtalet av kvinner er borgarskapet og staten hovudmotstandar, og den dobbelte undertrykkinga av kvinnene som klasse og som kjønn gjev særskilt grobunn for sosialistiske idear blant kvinnene.(slutt).

4.4.1.2. Kvinnekampen og kvinnerørsla.

Grunnlaget for kvinnerørsla er undertrykkinga av kvinner som kjønn. Oppsvinget for denne rørsla frå tidleg på 70- tallet, har nær samanheng med at kvinnene i massemålestokk har teke utdanning - og er vorte yrkesaktive. Dei har styrka stillinga si og vunne delseire, men dei grunnleggjande trekka ved situasjonen til kvinnene er ikkje endra.

Avdi kvinneundertrykkinga råkar alle kvinner er det grunnlag for breie alliansar blant dei. Samstundes har kvinnene i borgarskapet motsatte interesser som klasse og kjønn. Sjøl om enkelte borgarkvinner derfor kan stille seg på kvinnekampens side, vil dei som regel handle i pakt med klasseinteressene sine.

Kvinnerørsla utgjer i dag ei stor masserørsle og er ei viktig samfunnsmessig kraft. Ho spelar ei avgjerande rolle i å utvikle kvinnemedvitet. Kvinneorganisering og kvinnemedvit er naudsynt om kvinner skal vera i stand til å slåss for interessene sine som kjønn. Dette gjeld både særeigen kvinneorganisering på ulike enkeltområde - og politiske kvinneorganisasjonar som kan utvikle ei meir heilskapt line for kampen.

Kvinnerørsla må rette kampen mot det politiske og økonomiske systemet som undertrykker kvinnene, men og mot den makta menn har over kvinner.

Det er og viktig at kvinnerørsla tek del i kampen for å knuse imperialismen i heile verda.

Kvinnene i arbeidarklassen har ei spesiell historisk oppgåve i kvinne-

rørsla. Dei har samanfallande klasse- og kjønnsinteresser i å kjempe mot all undertrykking - og for sosialisme og kommunisme. Dei må spela ei leiande rolle i kvinnerørsla og vera ei leiande kraft i arbeidarrørsla. At desse og kvinnene i andre undertrykte klasser og grupper, er godt organisert både som klasse og kjønn er naudsynt for revolusjon og sosialisme.

4.4.2. Mot undertrykking av homofili.

AKP(m-l) stør kampen mot undertrykking av homofili. AKP ser det som eit mål at kjærleik og seksualitet mellom menneske av same kjønn skal stå som eit likeverdig val som alle kan ta stilling til ut frå egne kjensler.

I dei siste tiåra har kampen til dei homofile hatt stor framgang , men framleis møter dei fleste menneske homofile kjensler hos seg sjølv og andre med angst og forteiing.

Sidan familien har ein sentral plass i den kapitalistiske økonomien, vil det finst eit materielt grunnlag for undertrykking av homofile. Derfor er det viktige fellestrekk mellom homofil frigjeringskamp og kvinnekamp. Lesbiske, som blir undertrykt både som kvinner og homofile, spelar ei viktig rolle i begge desse kampene.

4.4.3. Nasjonal undertrykking.

Den norske nasjonen er herskarnasjonen i staten Noreg. Andre nasjonalitetar vert undertrykte.

4.4.3.1. Undertrykkinga av den samiske nasjonen.

Samane er eit urfolk på Nordkalotten. Kolonialisme har delt sameland mellom fire statar.

For å rana til seg samisk land har den norske staten systematisk kjempa mot samisk økonomi, språk og kultur. Målet var å øydeleggje den samiske nasjonen og tvinga samane til å verta nordmenn. Rasisme og norsk sjåvinisme undertrykker samane og vert nytta for å splitte samar og nordmenn.

Den samiske nasjonen har krav på nasjonal sjølvråderett. Arbeidarklassen må stø den samiske frigjeringskampen..(Fordi samespørsmålet er så viktig har AKP(m-l) eit eige samepolitisk program som handsamar desse spørsmåla grundigare.)

4.4.3.2. Den finske minioriteten.

Den fastbuande finske minioriteten(kvenane) er offer for ei nasjonal undertrykking. Arbeidarklassen må kjempa for nasjonale og språklege rettar for kvenane i Noreg.

4.4.3.3. Norsk sjåvinisme og rasisme overfor innvandrarakar.

Den statlege innvandringsstoppen fungerer rasistisk. Den silar innvandrarakar etter hudfarge. Kvite ekspertar slepp inn, farga vert for det meste halde ute.

Flyktninge- og asylpolitikken er ein del av den kriseramma kvite imperialistiske verdas politikk overfor dei undertrykte i den 3. verda. Forfølgde, sveltande, arbeidslause skal i minst mogleg grad sleppe inn i dei rike landa. Vanlege demokratiske rettar vert sett til side for å oppnå dette. Eit «mottak» som er elendig for flyktningar og asylsøkjarar er samstundes egna til å spreie fordommane blant nordmenn.

Dei innvandrarakane som allereie er komne til Noreg frå den 3.verda- eller Sør-Europa - er nasjonalt undertrykte. Dei har for det meste dårlege lønner, bur dårlegare enn dei fleste nordmenn, får mangelfull morsmålsopplæring, har dårlegare rettstryggleik osv.

I Noreg livnærer den statlege og rasistiske straumdrag i folket seg av kvarandre. Ei arbeidarrørsla som ikkje vil bli støttetropp for det imperialistiske borgarskapet må rette seg mot alle typar rasisme og sjåvinisme. Det trengst ei sterk anti-rasistisk rørsla som femnar så breitt som mogeleg i folket.

For AKP(m-l) ser det som rett å stri for rettane til kvar og ein av dei undertrykte som søker opphald i Noreg.

4.4.3.4. Undertrykking av det norske språket.

Undertrykkinga av det norske målet under dansketida er den historiske bakgrunnen for undertrykkinga av det norske målet.

AKP(m-l) stør den kampen målrørsla fører for dialektane - og nynorsken som den skriftlege samnemnaren for desse.

I dag er det og viktig å stri mot at amerikanske og engelske uttrykk som ikkje er naudsynte, skal øydeleggje det norske språket.

4.4.4. Motsetningane mellom by og land.

Allment skjerpar kapitalismen motsetninga mellom by og land. I Noreg

har dette ytra seg ved at tettstadene har ekspandert på landsbygda og tettstadene sin kostnad. Nokre regionar , særskilt Nord-Noreg, har sakka akterut i utviklinga i samanlikning med landet ellers. I distrikta er det dårlegare inntekt, skole - og helsetilbod. Matvareproduksjonen - og dermed ein del av grunnlaget for norsk sjølstende - vert undergrava. Særleg er alvorlege er åtak mot overføringane til landbruket.

Omstruktureringa av kapitalen fører med seg ei krise i mange av dei gamle industribyane. Nokre byar vert meir og meir dominert av velstående, medan boligprisar o.a. gjer det vanskeleg for andre.

4.4.5. Økologi og øydelegging av natur og miljø.

Dette forslaget fra Pål Steigan skal legges til grunn for behandlinga av økologi i det nye programmet:

1. De økologiske krisene kan ikke skilles fra de økonomiske systemene, politikk, eiendom og makt.
2. Årsaken til de nåværende økologiske katastrofene er først og fremst kapitalens profittjakt, den hensynsløse rovdrifta på jordas ressurser for å sikre maksimalprofitt.
3. Kapitalen kan presses til miljømessige reformer, men i siste instans kan ikke de økologiske katastrofene unngås uten å avskaffe kapitalismen og avskaffe profitten som drivkraft i økonomien.
4. De sosialistiske systemene som har eksistert til nå har ikke hatt noen grundig økologisk innsikt. Rovdrift på naturen har delvis vært innebygd også i disse systemene og til en viss grad har sosialismen også premiert slik rovdraft. Den stalinske planleggingsmodellen har vist seg å ha langtrevkende økologiske skadevirkninger.
5. En sosialisme/kommunisme som skulle løse/sikre den økologiske dimensjonen må integrere den i sjølve fundamentet for økonomien. Det må skapes en ny planmodell der dette integreres. Det må bygges inn insentiver som premierer ei økologisk riktig utvikling. Dette forutsetter også et oppgjør med forestillinga om at **enhver** vekst er av det gode.

(De siste punktene må innarbeides andre steder i programmet).

4.4.6. Motsetninga mellom intellektuelt og manuelt arbeid.

Den gamle motsetninga mellom åndsarbeid og kroppsarbeid finst enno. Dei fleste får aldri brukt meir enn ein liten bolk av evnene sine i arbeidet. Utviklinga av kapitalismen peiker i denne retninga:

- Grupper av intellektuelle som er viktige for den borgarlege makta vert

fleire og viktigare.

- Underordna intellektuelle som står nær arbeidarklassen held fram å auke raskt.

- Mykje tradisjonelt industriarbeid vert rasjonalisert bort og erstatta med ny teknologi, men andre typar rutinearbeid veks.

Innafor arbeidarklassen veks det fram nye typar av høgt utdanna og kvalifiserte arbeidarar som vil ha ein del føremoner i tilhøve til andre delar av klassen.

Kapitalismen gjer at det potensialet som ligg i dei nye teknologiske revolusjonane ikkje vert utnytta til å byggje ned skiljet mellom åndsarbeid og manuelt arbeid.

4.4.7. Tilhøvet til hovudmotsetninga.

Desse motsetningane er underordna motsetninga mellom arbeidarklasse og borgerskap - og er uløselege under kapitalismen. Dei kan berre løysast gjennom proletarisk revolusjon - og utviklinga av sosialismen fram mot kommunisme. Samstundes er dei opphavet til store og viktige kampar - som arbeidarrørsla må engasjere seg i, lære av - og prege, om den vil seire.

4.5. Den norske staten.

(TOM GRØNN HAR LAGA EN KRITIKK AV DET NÅVÆRENDE PROGRAMMETS PUNKT OM STATEN. DETTE KOM FOR SEINT TIL AT KOMITEEN KUNNE BEHANDLE DET. DET BLEI DERFOR VEDTATT Å SENDE DEN UT SOM ET VEDLEGG TIL PROGRAMFORSLAGET(SE PÅ SLUTTEN). NOE AV DET T.G. KRITISERER ER ENDRA I FORSLAGET TIL NYTT KAPITTEL 4.)

4.5.1. Staten si oppgåve.

Staten er eit redskap for borgarskapet - for å oppretthalde denne klassens diktatur.

4.5.2. Valdsmakta.

Kjerna i staten er valdsapparatet (hær, politi, fengselsvesen, overvaking osv.) Sjølv om delar av valdsapparatet er retta mot ytre fiender og kriminalitet, er hovudoppgåva å oppretthalde det borgarlege diktaturet over folket.

I Noreg har borgarskapet herska med mindre vald enn i dei fleste andre land. Det har for det meste herska med økonomiske og politiske middel, men har hatt apparat og planar klare for å slå ned folket.

Dette syner at det framleis er slik:

- Politi blir brukt mot streikande arbeidarar, miljøaktivistar osb.
- Valdsmakta øver i å slå ned streikar, demonstrasjonar og opprør.
- Det vert skipa spesialstyrkar for slike oppgåver.
- Opposisjonelle vert overvaka.
- Unntakslovane gjer at alle demokratiske rettar raskt kan bli avskaffa.
- Om det trengst kan borgarskapet få hjelp frå USA eller andre NATO-land til å slå ned sitt eige folk.

4.5.3. Staten og økonomien.

Staten dominerer økonomien. Han er «ideell felleskapitalist». Han driv skolar, sjukehus, lagar vegar - alt slikt som er naudsynt for kapitalismen, men som ikkje er profitabelt for enkeltkapitalistane. Han er og den største monopolkapitalisten - og den største kjøparen av arbeidskraft og varer. Den private kapitalen blir stadig meir avhengig av statssektoren.

Den statsmonopolkapitalistiske utviklinga har vore sterk i heile etterkrigstida. Den har som tilsynelatande forvaltar av fellesinteressene tidvis dempa motsetninga mellom at produksjonen vert stadig meir samfunnsmessig, medan eiendommen motsett vert stadig meir konsentrert. Denne grunnleggjande motsetninga vil på sikt likevel gjere det umogleg for kapitalismen å overleve.

I dei seinare åra er det dukka opp ein ny tendens til at kapitalistane i jakta på profitable objekt for investering, har gjort om ein del av statlege verksemdar til privatkapitalistisk drift. Resultatet av dette er ofte ei forverring for folk flest.

4.5.5. Det korporative klassesamarbeidet.

Det korporative samarbeidet mellom stat, kapitalistar og toppane i fagrørsla er viktig for å oppretthalde det borgarlege diktaturet i Noreg. Dette «toppanes partnerskap» kjem til uttrykk gjennom samarbeid i ei rekke statlege råd og utval, inntektspolitikken, i lovverket osb. Det som skulle vera leiinga for arbeidarrørsla er vevd saman med kapital og byråkrati - og rettar seg mot interessene til medlemma.

4.5.6. «Velferdsstaten».

I etterkrigstida har arbeidarane oppnådd relativ høg levestandard, mange velferdsgoder, eit betre sosialt sikringsnett, dei har lettare kunne ta utdanning osb.

Dette har gjeve opphavet til omgrepet «velferdsstaten».

Dei historiske føresetnadene for «velferdsstaten» har dels vore eit forlik mellom borgarskapet og leiinga i sosialdemokratiet, men først og fremst dei langvarige oppgangstidene i kapitalismen

på 50- og 60-talet. Olja har hindra at den har fått eit raskare samanbrot.

Det er altså feil når sosialdemokratiet framstiller «velferdsstaten» som i ei frukt av den sosialdemokratiske politikken.

Frå starten av 80-åra har mindre vekst i den kapitalistiske økonomien ført til at sosialdemokratene har stått saman med partia i reformpause og innstramming. Fell «velferdsstaten» saman mistar Arbeidarpartiet mykje av basisen for styrken sin - og for evnene til å setje «lokk på» klassekampen.

Sammen med dette forslaget til punkt blei det vedtatt å sende ut følgende forslag:

4.5.6. «Velferdsstaten».

Her må inn at «velferdsstaten» er en særegen form for det økonomiske og politiske systemet i flere nord-europeiske land. Systemet legger stor vekt på utbygging av en folketrygd og et offentlig utdannings- og helsevesen. Dette har gitt relativt stor sosial trygghet. Velferdstatsmodellen er skapt i en historisk situasjon med økonomisk vekst samtidig som arbeiderklassen har betydelig styrke. «Velferdsstaten» er en taktikk for å nøytralisere opprøret i det arbeidende folket. I perioder med fallende profitter og lavere økonomisk vekst, blir det stadig vanskeligere å opprettholde denne taktikken. Nedbygginga av velferdsstaten vil igjen skjerpe klassekampen og gjøre det nødvendig for borgerskapet å herske med innstramming av det borgerlige demokratiet og mer bruk av rå makt.

(Det blei ikke stemt alternativt mellom desse to forslaga).

4.5.7. Borgarleg demokrati - den ytre forma for diktaturet til borgarskapet.

Noreg har eit sterkt og stabilt borgarleg demokrati.

Formelt vel folket statsleiinga og leiinga for fylke og kommunar. Motstandarar av kapitalismen har demokratiske rettar.

Kommunistane si analyse av det borgarlege demokratiet er dobbelt:

På den eine sida er vi dei sterkaste forsvararane av dei demokratiske rettane og ordningane folket har kjempa gjennom - mot fascifisering. På den andre sida ser vi og på det borgarlege demokratiet som ein fasade

for det borgarlege diktaturet. Borgarane tek mange av dei viktigaste avgjerdene utan at dei parlamentariske organa kan blande seg inn i desse. Statsbyråkratiet er leda av grupper som er lojale mot borgarskapet - og har mykje makt - uavhengig av kva dei parlamentariske organa vedtek.

Det borgarlege demokratiet fører til at misnøya til folk vert kanalisert inn i skifte av Stortingsfleirtal og regjering - utan at makta og profitten til monopolkapitalistane vert råka.

Trua på endring gjennom stemmeseddelen er stor i Noreg. Slike illusjonar er eit viktige hinder for frigjeringskampen til arbeidarklassen.

4.5.8. Det reformistiske synet på staten.

Den offisielle propagandaen hevdar at staten er heva over klassane og stiller staten på line med «samfunnet» og «demokratiet». Sosialdemokrat, revisjonistar - og andre reformistar stør dette synet. Nokre av dei hevdar at vokster i staten vil seia å styrke «den sosialistiske sektoren». På den måten vert revisjonistar og andre reformistar politiske talerøyr for statsmonopolkapitalismen.

Arbeidarklassen må ofte krevja at staten tek på seg viktige samfunnsoppgåver. Dette endrar ikkje den borgarlege karakteren til staten .

4.5.9. Borgarleg ideologi.

I Noreg går svært mykje av ideologiproduksjonen føre seg i statleg regi eller for pengar frå det offentlege. Mykje av undervisninga, kulturen osv. er naudsynt om folk og samfunn skal utvikle seg, men er samtidig prega av at «dei herskandes tankar er dei herskande tankar».

I 80-åra har direkte borgarleg ideologiproduksjon fått meir å seie t.d. gjennom meir reklame og sponing, hardare kjøpepress, privat økonomiutdanning, meir satsing på informasjonsmedarbeidarar i verksemdene, styrka «mediakapital», satelittsendingar osv.

(Det blei vedtatt å sende ut forslaget, men samtidig påpekt at det er for dårlig - og må arbeides vidare med.)

4.6. Partisystemet.

4.6.1. Partisystemet som reiskap for borgarskapet.

Partia er ein svært viktig del av det borgarlege demokratiet. Dei gir folk inntrykk av at det finst verkelege alternativ å velja mellom. Dei trekk ulike interesser og folkelege rørsler med i samarbeid med staten. Det

borgarlege partisystemet er fleksibelt. Eit døme på det er den evnen Framstegspartiet på «ytre-høgre» har hatt til å fange opp misnøya med dei tradisjonelle borgarlege partia.

4.6.2. Einskap og kamp mellom dei borgarlege partia.

Dei borgarlege partia står saman om å forsvare systemet. I den stabile perioden Noreg har vore gjennom har det politiske skiljelinene vore relativt små. Men det er viktige skilnader med omsyn til klassebasis, retorikk og meiningar. Desse vil auke når motsetingane i produksjon og samfunn vert skjerpa.

4.6.3. Dei borgarlege arbeidarpartia.

Med borgarlege arbeidarparti meiner vi parti som har sitt utgangspunkt i - eller er innretta på - arbeidarane, men som fører politikk som får arbeidarane til å innordne seg systemet.

Det viktigaste av alle dei borgarlege partia er Det norske arbeiderparti. Det har med sin sterke støtte blant arbeidarar og makt over LO spela ei avgjerande rolle for å sikre klassefreden. Ved regjeringsmakta kjempar partiet for å gjennomføre ein sterk borgarleg omstillingsprosess. Den økonomiske politikken for omstilling vil få alvorlege konsekvensar for vanlege folk. Den fører dermed til konfrontasjonar med eige veljargrunnlag. På sikt kan dette setje klassekampen innad i partiet på spissen og føre til eit historisk brot mellom Arbeiderpartiet og den organiserte delen av arbeidarklassen.

Andre borgarlege arbeiderparti er «Norges kommunistiske parti» og Sosialistisk Venstreparti. NKP er eit revisjonistisk støtteparti for byråkratsborgarskapet i supermakta Sovjet. Innanrikspolitisk spelar det lita rolle. SV er i regelen eit støtteparti for Arbeiderpartiet og det sprer illusjonar om Sovjet. I beste fall fører det opposisjonspolitikk innafør ramma av systemet - og retta inn på det intellektuelle småborgarskapet.

Sidan desse partia hevdar at deira føremål er å forsvare det arbeidande folket sine interesser, rekrutterer dei og mange medlemmer som ynskjer å slåss for arbeidarklassen. Dette skaper ei konstant politisk motsetning mellom leiing og delar av grunnplanet i dei borgarlege arbeidarpartia.

4.6.4. AKP(m-l) og det borgarlege partisystemet.

Kampen mot dei borgarlege partia ved val, i dei parlamentariske forsamlingar og ellers er ein viktig del av klassekampen. Så lenge folk flest har tru på systemet, er dette arbeidet strategisk viktig for AKP(m-

l) i kampen mot det same. Dette står ikkje i motstrid til at AKP(m-l) kan samarbeide med borgarlege parti når dette tjener arbeidarklassen.

4.7. Frå stabilitet til krise.

Til behandling lå:

4.7.1. Frå stabil etterkrigstid til utrygg framtid.

Tida Noreg har bak seg har vore prega av relativ stabilitet i Nord-Europa, stor økonomisk vekst med små lågkonjunkturar frå 1945 og til ut i 70-åra, svære profittar og stor akkumulasjon av kapital, stor framgang i levestandard og velferd for det arbeidande folket. Alt dette gav og stabile politiske tilhøve.

På 80-talet har den internasjonale kapitalismen vore i store vanskar som har ytra seg m.a. i stor arbeidsløyse, gjeldskrise, store svingningar og krakk på børsen, store strukturendringar i kapitalismen, handelskrigar og fare for verdskrig. Dei økologiske problema aukar raskt.

I Noreg har borgarskapet og deira parti gått til offensiv mot det arbeidande folket: Nedlegging av store arbeidsplassar, tiltak for å splitte arbeidarkollektivet og lamme fagrørsla, åtak på levevilkåra, nedskjering av offentlege budsjett, innstramming av innvandringspolitikken, forsterka ideologispreiing, innskrenking av demokratiske rettar osb.

Dette har og ført til større ustabilitet i partipolitikken - og til valdsam rørsle blant veljarane, kampar mot forverring - og leiting etter nye løysingar.

4.7.2. Tida for det sosialistiske alternativet.

AKP(m-l) vil mane til kamp mot alle åtaka på folket. Men kapitalismen kan ikkje sikre ei trygg framtid. Sosialismen er alternativet. No må dette propaganderast.

KOMITEEN VEDTOK AT PEDER M. LYSESTØL SKULLE FORSØKE Å FORBEDRE DET OVERNEVNT 4.7. HER ER HANS FORSLAG - (SOM ALTSÅ IKKE ER KOMITEBEHANDLA.)

Fra kapitalisme i krise - til sosialisme.

Tida etter krigen var lenge prega av økonomisk framgang og politisk stabilitet. Dette har lagt grunnlaget for betydeleg industrialisering, oljesatsinga, store profittar for industri- og finanskapitalen, aukande levestandard og viktige velferdsordningar for det arbeidande folket.

Frå slutten av 60-tallet har den internasjonale kapitalismen møtt stadig veksande problem. I fyrste omgang kunne borgarskapet løyse desse ved å velte enda større byrder over på folka i den 3. verda, på arbeidarklassen - og ved aukande bruk av billig og fleksibel arbeidskraft. Den økonomiske stagnasjonen har på 80-talet slege over i ei djup økonomisk krise som rammar den kapitalistiske verda på mange område: Gjeldskrise i den 3.verda, veksande arbeidsløyse, nye åtak på levestandarden, nedskjæring av dei offentlege budsjetta, ein hardare innvandringspolitikk, innskrenkingar av dei demokratiske rettane - og ideologiske kampanjer for å få støtte i folket for dei nye tiltaka.

Det stabile norske partisystemet er i dag i stor endring. Folk møter den hardare røyndomen med å søke etter nye løysingar på problema sine. Kapitalismen har alltid vist ujamn utvikling. Nokre land rykkjer fram når andre stagnerar. Det norske borgarskapet satsar i dag på å møte krisa mot rivaliserande statar og kapitalgrupper. Dern aukande satsinga til den norske imperialismen i den 3. verda er og ein del av denne strategien. Dette er alternativet borgarskapet byr det norske folket. Svaret vårt er internasjonal solidaritet med dei undertrykte-folka - og arbeidarklassen i andre land som i dag vert ramma av krisepolitikken.

Den nye stoda krev og av oss at kampen for eit sosialistisk Noreg setjast høgt på dagsordenen. Røyndomen syner i dag at sjølv ikkje det tidlegare så stabile olje-Noreg kan skjerme seg mot lågkonjunkturane. Kapitalismen har ingen utvegjar for folket. Difor er ikkje sosialismen berre ein framtidsutopi. Den er den einaste samfunnsforma som i framtida kan gjere det mogeleg for folket å løyse dei grunnleggjande problema sine.

**REFERAT FRA PRINSIPPROGRAMDISKUSJONENE SOM GJALDT
DE ANDRÉ
KAPITLENE :**

(Det ble arbeida med utgangspunkt i Prinsippprogrammet fra 1984, og henvisninger med avsnittsnummeringer sikter til 1984-programmet.)

KAPITTEL 1.

1.4.1. De grunnleggende motsetningene i vår tidsalder

Disse fire grunnleggende motsetningene preger hele den imperialistiske epoken:

- motsetninga mellom imperialismaktene og de undertrykte landa og nasjonene
- motsetninga mellom borgarskapet og arbeidarklassen i dei kapitalistiske landa
- motsetninga mellom de imperialistiske landa innbyrdes
- motsetninga mellom imperialistiske og sosialistiske land

I dag, i 1987, domineres verden av motsetninga mellom imperialismen og dei undertrykte land og nasjonane i den tredje verda.

1.4.2. Tre-verdener-teorien

Verden er delt i tre store grupper land: Den første verden, som er de to imperialistiske supermaktene Sovjet og USA.

Den andre verden, som er de andre utvikla kapitalistiske landa, det vil si land i Europa, Japan, m.m.

Den tredje verden, som er det store flertallet av land i verden, de tidligere kolonilanda i Asia, Afrika og Latin-Amerika.

1.4.3. Den tredje verden

Disse landa er hardest utplyndra og undertrykt av imperialismen. Den kampen folka i den 3. verden fører mot imperialismen er hovedkrafta i kampen mot kapitalismen og imperialismen nå. Den er derfor også den viktigste krafta for proletarisk, sosialistisk revolusjon i verden.

Kampen i den 3. verden omfatter arbeidere, bønder, småborgerskapet og det nasjonale borgerskapet. Kvinnene er en viktig del av denne kampen. Målet er nasjonale, demokratiske revolusjoner som ledd i kampen for sosialisme og kommunisme. Der frigjøringsbevegelsen er sterk, kan til og med regjeringer og statsledelser som domineres av kompradorborgere, tvinges til å gå imot imperialismen.

1.4.4. Supermaktene Sovjet og USA

Supermaktene er de eneste imperialistlandene som er sterke nok til å

kjempe om verdensherredømme, de rivaliserer om hegemoniet over hele verden. Supermaktene er hovedstøtta til reaksjonen over hele verden. Frigjøring og revolusjon kan bare seire i vår tid ved å seire over supermaktene.

USA har den største produksjonskapasiteten i verden og kontrollerer mange land i Asia og Latin-Amerika, men USAs dominans fra 40- og 50-tallet er brutt. Den 3. verden har gitt USA flere store nederlag. Motsetningene til land i Vest-Europa og Japan har blitt skarpere. Den oppadstigende supermakta Sovjet har rykka inn i flere av USAs tidligere posisjoner.

Etter at det nye borgerskapet gjorde kontrarevolusjon i Sovjet, har landet blitt ei supermakt i oppgang. Sovjet er eit statskapitalistisk samfunn av ein ny type, en sosialimperialistisk makt hvor økonomien er militarisert.

En nyoppdeling av verden skjer ikke fredelig. Derfor ruster Sovjet militært for å fravriste USA innflytelse.

1.4.5. Den 2. verden

På den ene sida trues disse mindre imperialistiske landa av supermaktene. På den andre sida utbytter det imperialistiske borgerskapet i disse landa den 3. verden, mens det arbeidende folket i den 2. verden objektivt har felles interesser med den 3. verden. En sosialistisk revolusjon på verdensbasis må bygge på alliansen mellom det arbeidende folket i den 2. verden og folkene i den 3. verden.

Det er også motsetninger mellom supermakta USA og de landa i den 2. verden som er økonomisk og militært dominert av USA, som Vest-Europa og Japan. Det er også motsetninger mellom Sovjet og øst-europeiske land som Polen og Øst-Tyskland, sjøl om disse motsetningene ikke er så synlige som i vest.

Europa, sammen med Midt-Østen, er idag det sentrale stridsområdet i rivaliseringa mellom supermaktene, der blant annet de største militære enhetene er konsentrert. Kontroll over Europa og Midt-Østen kan gi grunnlag for verdensherredømme. Rivaliseringa blir også skarpere i Asia hvor supermaktene også prioriterer sin militære oppbygging.

1.4.6. Undertrykte nasjonaliteter og minoriteter

De fleste landa i verden har undertrykte nasjonale minoriteter. Koloniseringa har i store deler av verden redusert den opprinnelige befolkninga

til et mindretall og tatt fra dem råderetten over naturrikdommene og naturgrunnlaget.

Disse undertrykte nasjonalitetene og minoritetene fører en rettferdig kamp for å overleve og for råderett til eget territorium, økonomi, språk og kultur.

1.4.7. Imperialismen og kvinnene

VEDTATT: JØRN MAGDAHL OG SIRI JENSEN FÅR ANSVARET FOR Å UTFORME ET PUNKT 1.4.7. TIL P.U.-BEHANDLING OG UTSENDING

Forslaget følger her:

Imperialismen undertrykker kvinnene over heile verda særskilt, og imperialismen og kvinneundertrykking er ein daudbringande kombinasjon. Særleg kjem dette grelt fram i den 3. vera.

- Kvinnene utgjer ein stor del av dei fattige bøndene, med hovedansvar for sjølvbergingsjordbruket på stadig mindre og dårlegare jord - medan mennene jobbar med «cash crops» eller vert pressa til byane. Denne utviklinga fører til svolt.

- Unge kvinner utgjer 85% av den nye arbeidarklassen i eksportsonane, der undertrykkinga og utbyttinga er ekstrem hard.

- Ein stor del av kvinnene i byane jobbar i den sk. uformelle sektoren. Dei har hardt arbeid på eksistensminimum, og mange av dei utgjer ein ny type arbeidarklasse.

Både i byane og på landsbygda virker innsatsen til kvinnene til å halde verdien på arbeidskrafta nede.

- Enkelte statar har utvikla storstilt statleg hallikverksemd.

Kvinnene har ein særeigen interesse av å styrte imperialismen, og fleirtalet av kvinnene i verda er ei viktig kraft i den antiimperialistiske kampen. I alle dei viktigaste frigjeringskampane i hundreåret vårt har kvinnene spela ei viktig rolle. Det nye no er at kvinner i større grad organiserer seg som kvinner, ut frå felles røynsler som undertrykte av imperialismen, av eit patriarkalsk samfunn, av mannen som kjønn. (I Eritrea og Filippinane t.d. utviklar kvinnekampen seg parallelt med frigjeringskampen).

AKP(m-l) ser særeigen kvinnekamp og kvinneorganisering som ein svært viktig føresetnad for nasjonal og politisk frigjering. Kvinneperspektivet er naudsynt i alt anti-imperialistisk arbeid og anti-imperialisme må vera ein del av kvinnekampen i Noreg.

1.5. Den voksende krise i det imperialistiske systemet.

Tre viktige trekk preger utviklinga i verden idag:

- I den 3. verden møter imperialismen den hardeste og mest framgangsrike motstanden. Denne revolusjonære tendensen har styrka seg.
- Rivaliseringa mellom supermaktene sprer seg til Asia. Det er fare for omfordelingskrig. Frigjøringsbevegelsene i den 3. verden er den viktigste krafta som virker mot en slik krig.
- Den kapitalistiske verdensøkonomien synker djupere ned i en uløselig krise. Den 3. verden rammes hardest av denne krise.

SLUTT PÅ VEDTAKET OM 1. KAPITTEL.

TIL KAPITEL 3. FØLGENDE VEDTAK GJORT:

PG SKAL SKRIVE UT ET NYTT FORSLAG ETTER DISSE RETNINGSLINJENE:

- 1. KAPITLET KORTES NED.**
- 2. BYGGE PÅ VURDERINGA: A)ER EN REELL FARE FOR V-KRIG MELLOM S-MAKTENE. B)MOTSIGELSEN MELLOM SOVJET OG USA VERKEN SKJERPES ELLER SVEKKES.**
- 3. DE PRINSIPPENE VI STÅR PÅ, ER NEVNT I 3.2.1, 3.2.2.**
- 4. SOM I 3.2.3 - MOT ABC-VÅPEN, FOR NEDRU. AV PARTENE I URETTFERDIGE KRIGER, FOR OPPRUSTING AV KREFTER BAK RETTFERDIGE KRIGER.**
- 5. KORTERE OM FREDSRØRSLA, SAMME «DERSOM»-FORMULERING.**
- 6. FOR FOLKEKRIG I 3.4.**

Forslaget er ikke blitt ferdig til utsending i denne omgangen.

FØLGENDE FORSLAG BLEI VEDTATT:

ENDRINGSFORSLAG TIL 3.2.1.

«Faren for ein 3. verdskrig aukar»...ENDRES TIL «Det er fare for ein 3. verdskrig.»

TILSVARENDE ENDRINGER GJØRES ANDRE STEDER I PROGRAMMET,

AVSNITT 5.5.2, SISTE DEL (ØVERST PÅ S.55 I 84-PROGRAMMET): VEDTATT Å VÆRE:

Proletariatets diktatur rettar seg mot desse klassane og gruppene:

- restane av det gamle borgarskapet, tidlegare monopolkapitalistar, leiarar statsbyråkratar og andre som held fram å kjempa for å utbytte andre.
- representantar for utanlandske imperialistiske makter i Noreg.
- nye kapitalistar, statsbyråkratar, leiarar i stat og kommunistparti osv. som vil freista å gjera seg sjølve til ein ny kapitalistisk herskarklasse som veks fram i det sosialistiske samfunnet sjølv.

Desse klassane.....

KAPITTEL 7.

VEDTATT: AT SOVJET ER ET DIKTATUR AV HITLER-TYPE GÅR UT, DVS. FORMULERINGA HITLER-TYPE. DETTE GJELDER ALLE STEDER I PROGRAMMET.

JØRN MAGDAHL HAR GÅTT GJENNOM RESTEN AV PROGRAMMET - OG FORESLÅTT EN DEL ENDRINGER. KOMITEEN VEDTOK Å SENDE UT DISSE UTEN REALITETSBEHANDLING:

1.1. Nytt forslag.

Perioden med klassesamfunn utgjør bare en liten del av menneskehetens historie. I de primitive klassesløse samfunna samarbeida menneskene for å få nok ut av naturen til å overleve. Først når produksjonen var så langt utvikla at det blei skapt et overskudd utover det den enkelte trengte for å leve - utvikla slavesamfunna seg. Overklassen erobra og bevarte makta si ved å bygge opp et voldsapparat. Her lå kimen til statsapparat.

I store deler av verden spilte kvinnene i de primitive ursamfunna en dominerende rolle i ætt og økonomi. Først når måten å produsere på utvikla seg slik at det blei skapt et overskudd i de mannsdominerte delene av økonomien ble det skapt et grunnlag for privateiendommen.. Familien oppsto som en garanti for menns eiendom - og makt over kvinner og barn. I dette patriarkatet lå også den historiske kima til klassesamfunnet.

Skillet mellom åndsarbeid - og kroppsarbeid oppsto også når den lille overklassen kunne brødføse gjennom de undertryktes arbeid - og derfor kunne bruke tid til filosofi, kunst og vitenskap.

Ved at mange i overklassen bosatte seg i byene - og utplyndringa de fattige på landsbygda - utvikla også motsigelsen mellom by og land seg.

1.2.1. - som nå.

1.2.2. s.12, Kutt avsnitt 4(stadiene i utviklinga av arbeidernes kamp. Fire linjer deretter: «Kvinnene utgjør....» erstattes med:
Halvparten av arbeiderklassen er kvinner. - øverst s. 13: behov-
erstattes med «grunnleggende behov».

1.3. Før vårt århundre utvikla den monopolkapitalistiske og imperialistiske fasen av kapitalismen seg. Kapital og produksjon er konsentrert på få hender, store finanskapitalister har makta over stat og økonomi, multinasjonale kapitalistiske selskaper og imperialistiske stater har delt verden mellom seg, kampen mellom de imperialistiske statene utvikler seg til nyoppdelingskriger.

Imperialismens århundre er også de sosialistiske revolusjonenes århundre. På slutten av den 1. verdenskrigen seira den sovjetiske revolusjonen. Det var revolusjonær situasjon i flere land i Europa. Etter 2.verdenskrig seira revolusjonen i Kina - og i mange andre land. Folkene i den 3.verden rista av seg koloniåket.

I dag pågår en rekke opprør - og nasjonale og sosiale revolusjoner mot imperialistisk undertrykking og utbytting av den 3. verden.

Samtidig har kampen mot det imperialistiske borgerskapet også møtt store tilbakeslag. Ett er at et byråkratkapitalistisk, fascistisk og imperialistisk borgerskap har tatt makta i Sovjet. Ett annet er at den steinharde utbyttinga av den 3. verden midlertidig har virka til å dempe klassekampen i de rike kapitalistiske landa. De indre motsigelsene i det kapitalistiske verdenssystemet gjør det imidlertid umulig for borgerskapet å konsolidere makta si varig. Imperialistiske kriger, kjempemessige miljødeleggelser, klasse- og kvinneundertrykking avler motstand. Systemet tvinger kapitalistene til å «sage over den greinen de sitter på». I dette systemet betyr betyr innføring av ny teknologi større kriser for kapitalismen som helhet - fordi det blir færre å utbytte. Mer utvikla vitenskap og produksjon betyr mer fattigdom, mer bestialske våpen og større økokatastrofer. Den økte «sammenvevninga» mellom de ulike ledda i den nasjonale økonomien gjør systemet som helhet mer sårbart. Problemer og kriser sprer seg raskere til hele systemet.

Kap. 2

2.1.1. , s. 19, L.4. kutte «den» - av økologiske grunner må det nødvendigvis være en annen teknologi enn den som er rådende i dag.

--

L. 17/18 Kutte «harmonisk» - også under kommunismen vil det være store motsigelser(i planarbeidet).

Kap. 6

6.1.1. - s.66 , skal være: «sameprogram vedtatt....(fylles ut)

Kap. 8.

(Kommentar: Programmatisk i form. Etter mi mening er det et problem at mens partiet ligger til høyre for endel av prinsippene her - så er skrivemåten mange steder bombastisk. Det blir lett dobbelt bokholderi: Ett sett prinsipper - og en annen type praksis. Preget av papirprinsipper styrkes av at presenformen er mye brukt - og at resten er slikt som må gjøres.

I tråd med retningslinjene for programrevisjonen har jeg likevel vært forsiktig med endringsforslag.)

8.2.2. - ,s.75, siste strekpunkt. Bør bli:

- AKP(m-l) går mot norsk sjåvinsime, mot den statlige norske rasismen
- og mot all annen rasisme..osv. som før.

8.3.2. -, s.76, Begynne med **Folk** frå den revolusjonære klassen må vere kjerna.(Ein heil klasse kan ikke være kjerna, slett ikke i et kaderparti.)

8.3.4 - andre avsnitt, «massene» erstattes med «folk».

8.3.6. Ny setning inn først: Partiet skal skolere medlemmene sine i grunnleggende marxist-leninistisk teori ... osv. som før.

8.4.2. s.77, Første setning endres til: AKP(m-l) prøver å være et «parti av ledere».

8.4.3.-, s.78, Istedenfor siste setning: Kommunistene må oppmuntre hverandre til å bygge videre på alle de sterke sidene til partiet og enkeltmedlemmene.

8.4.4. L. 13. Kutte «anten dei har rett eller feil».

8.4.5. Avsnittet endres til:

AKP(m-l) kvitter seg med karrieremakere og borgerlige politikere.

I partiet vil det komme inn , eller utvikle seg medlemmer som forsøker å bruke partiet for sine egne interesser - eller som prøver å gjøre det om om til et borgerlig arbeiderparti. Om disse ikke lar seg overbevise gjennom diskusjon - bør de ut av partiet.

Mer om prinsippene for dette i vedtektene.

8.4.7. Istedenfor «vert finansiert» - skal det være: «Ryggraden i finansieringa av ...er...».

VEDLEGG - KRITIKK AV DET GAMLE STATSPUNKTET.

(fra Tom Grønn)

Kommentarer til pkt.4.5. Den norske staten. (Det nåværende progr.).

1. Hva er hensikten med avsnittet?
2. Hvilke kommentarer har jeg fortløpende til teksten slik den står?
3. Hva bør hovedsynspunktet på staten være i et nytt 'statsavsnitt'?

1. Er hensikten a) å gi en fast og entydig definisjon av staten og undertrykke problemene? Eller b) er hensikten å gi en mer åpen definisjon som avspeiler hovedsynspunktet til partiet, men som samtidig peker på problemer det må arbeides videre med? Jeg mener a) preger avsnittet slik det står og at b) bør være målsetting for det nye programavsnittet.

2. Slik avsnittet står, ser jeg noen gjennomgående problemer:
 - a) Staten beskrives som et enhetlig subjekt med en entydig vilje.
 - b) Staten beskrives som et rasjonelt subjekt, hvor forholdet mellom mål og midler framstår som uproblematisk.
 - c) Demokrati beskrives som fasade.

451

«Hovedoppgave å forsvare monopolenes diktatur». Spørsmålet er om denne formuleringen er den mest dekkende for det statsapparatet og den statsmakten som rår i Norge i slutten av 1980-årene. Jeg er i tvil om det, men vil komme tilbake til spissformuleringen etter hvert.

(Viktig å skille karakteristikken av statsapparatet fra karakteristikken av statsmakten. Statsapparatet er en organisasjon, et nettverk av organisasjoner, statsmakten er et kjennetegn ved en (eller flere) sosiale klasser.)

452

Avsnittet er stort sett holdbart, men det antyder at borgerskapet av

natur eller 'egentlig' er 'udemokratisk' og 'voldelig'. Jeg mener det er uheldig at kommunister sprer forestillinger om sosiale klassers 'egentlige natur' uavhengig av konkret historisk analyse. Borgerskap er forskjellige 'naturer' i ulike økonomier, i små og større statssystemer, i ulike deler av verden osv. Altså setningen «Historia savner.....» kan med fordel tas ut.

453

Problemet i dette avsnittet er at forskjellen mellom stat og privat sektor ikke blir klargjort. I motsetning til borgerskapet i privat sektor har staten utviklet (historisk) kompetanse til å regulere kapitalismen som helhet innen det norske territoriet og ivareta systemets og borgerskapets interesser internasjonalt. Nettopp derfor eksisterer staten som eget organisasjonsapparat.

Påstanden om at «Staten dominerer økonomien» er mangetydig. I betydningen makt til å regulere helheten, inklusive å regulere beslutninger tatt i de største private selskapene, ja. Men makt til å overprøve beslutninger tatt av de økonomiske interesseorganisasjonene i fellesskap?

Staten dominerer ikke økonomien i den forstand at staten hvis den 'ville', kunne forandre produksjonsmåten (f.eks i sosialistisk lei). I denne forstand 'dominerer' privat sektor stat. Staten er i Norge i dag underordnet den kapitalistiske produksjonsmåten og borgerskapets politiske herredømme.

Statens økonomiskemakt er primært basert i infrastruktur og tjenesteøkonomi. (Dette beskriver jeg i kapittel 7 i avhandlingen «A critique of state autonomy...»). Hva programmet mener med at «Staten er den største monopolkapitalisten» bør klargjøres. I en eller annen forstand er det kanskje sant. Men i betydningen 'staten er den største monopolkapitalisten i gruppen av monopolkapitalister i Norge', er utsagnet feilaktig. Det likestiller stat med privat monopolkapital. Jeg tror jeg mener at begrepet 'felleskapitalist' generelt er mer dekkende enn 'monopolkapitalist' som karakteristikk av staten. Staten er primært felleskapitalist også i Televerket, i Statoil, i Hydro osv. På planet 'statsbedrifter' er likheten til privatbedrifter mer framtreddende. Statsbedrifter som monopolbedrifter og ledelsen av dem som monopolkapitalister er mer sant, mer treffende. Men da snakker vi om statsbedrifter, ikke om stat som helhet.

At staten får «større vekt» for klasseutviklingen, bør pesiseres. Slik det står sprer det mer forvirring enn klarhet. På den ene siden blir stadig flere statsansatte, og det har betydning for klassestrukturen (behandles vel i avsnittet om klasseutviklingen - kan henvise dit). På den andre siden har klassene stadig mer med staten å gjøre, og den interaksjonen påvirket i hvert fall klassebevisstheten og klassenes politiske organisering.

(Jfr. Offe og andre om politiseringen av spørsmål som tidligere ble kjempet ut i mer direkte konfrontasjoner mellom klassene i privat sektor.)

De «store sprangene» knyttet til teknologi og olje burde også presiseres. Jeg er ikke sikker på hva som menes. Kan det være internasjonalisering av norsk politikk og ny statskompetanse i den sammenhengen? Kan det være at staten integreres stadig tettere i teknologisk forskning og utviklingsarbeid, og at stat derfor får mer makt i styring og utvikling av bedrifter i privat sektor?

455

Dette avsnittet inneholder store problemer. Her er forestillingen om staten som et subjekt med en bevissthet og en strategi (for å utvikle borgerlig ideologi) fremtredende. Jeg mener det slik det står er feilaktig. Det meste av det deskriptive i avsnittet er riktig: Driv skole og kyrkja, oppdragsgivar osv. Men det at 'borgerlig ideologi' rår i Norge har 'statsapparatet' i betydning storting, regjering og administrasjon, relativ liten innflytelse på. Det herredømmet er en følge av hele det norske samfunnets organisasjon og tilknytning til imperialismen. Utsagnet om at «Gjennom staten har herskarane fått ein kontroll over produksjon og spreiding av ideologi som aldri før i historia til Norge» er av samme grunn feilaktig.

Dermed blir også overskriften feil: «Staten som produsent av kultur og ideologi». Riktignok: Staten sikrer rammebetingelsene for den borgerlige kulturproduksjonen. Det er den politiske kampen mellom ulike deler av borgerskapet i staten som nærmere bestemmer innholdet i kulturpolitikken, forskningspolitikken, mediapolitikken osv.

456

Her er det viktig å finne en rett framstilling av forholdet mellom demokrati og diktatur som borgerlige statsformer. Slik det står, er det forvirrende: Demokrati en fasade, embetsverket viktigere enn stortinget, og demokrati «den beste borgerlige styreformen fra arbeiderklassen sin synstad». Her er det motstridende beskjeder. Slik jeg ser det, er det viktig å slå fast at demokrati er en statsform som er forskjellig fra feudale former og fra diktatoriske formert. Samtidig er demokrati og stadig reproduksjon av kapitalisme og borgerlig herredømme ganske forenlig. Det er viktig å få fram hovedkjennetegnet ved demokratiet: Indirekte, representativt styre, basert på individuelt borgerskap/stemme-givning, et styre som både mobiliserer småborgerskap og arbeiderklasse politisk, og som kan brukes av den herskende klassen i økonomien til å avgrense den samme mobiliseringen. En styreform som skiller skarpt

mellom parlamenter og forvaltning, og hvor forvaltningen og dens forbindelser til den økonomiske herskende klassen er den drivende politiske kraften i systemet, i hvert fall i tiden etter den andre verdenskrigen. I fredelige perioder med byråkatiets rutineplanlegging og styring i front, i politiske kriseperioder mer direkte underordnet den politisk herskende klassen. Fascismen er en annen statsform, den er ikke en ekstrem variant av demokratiet. Fascismen er den politisk herskende klassens direkte diktatur over både kapital og arbeiderklasse.

(Til spørsmålet om statens karakter)

Demokratiets oppgav i Norge er å sikre reproduksjonen av kapitalismen (hovedoppgave), å tjene hele borgerskapets klasseinteresser nasjonalt og internasjonalt (politisk hovedoppgave) og å sikre at kunnskap og kulturutviklingen tjener både til fornyelse av tanke- og organisasjonsformer innen kapitalismen og til å sikre at kulturutviklingen ikke sprenger gjennom de rammene (ideologisk hovedoppgave).

Staten som apparat og formalisert regelverk prioriterer ikke monopolkapitalen. Men staten er åpen for striden mellom de ulike delene av borgerskapet, og er organisert slik at de sterkeste fraksjonene også vil kunne prege statens politikk. Med monopolkapitalens frammarsj blir også statlig politikk mer preget av monopolkapitalens interesser. Men staten er ikke enkelt og entydig et redskap for monopolkapitalen.

457

Velferdsstaten blir omtalt, ganske riktig tror jeg, som et forlik mellom «kapitalistane og leiinga i sosialdemokratiet». Det samsvarer godt med teorien om demokratiet som både et mobiliserings- og kontrollsystem. Det samsvarer mindre godt med teorien om monopolenes diktatur (hvis man da ikke tillegger monopollederskapet en slags overordnet, statlig bevissthet, noe jeg tror det er liten grunn til å gjøre). Samtidig viser nettopp velferdsstaten hvordan kontrollinteressen styrer utviklingen av velferdsstaten. Ekspansjon og innskrenkning følger de økonomiske konjunkturerne, ikke behovene i befolkningen. Velferdsstaten viser også, indirekte, hvordan den kapitalistiske økonomien er sosialt problemskapende og uten egenmekanismer for å imøtekomme folks sosiale og miljømessige behov.

458

I konklusjonen bør framkomme:

1) Hvordan arbeiderbevegelsens forsøk på å overta statsapparatet åpenbart har mislykkes. Sosialdemokratiet har snarere blitt overtatt av borgerskapet. Det positive resultatet sos.dem. kan vise til er velferds-

staten, men også den delen av staten er åpenbart underordnet kapitalens ekspansjons- og kontrollinteresser.

2) Jeg mener programmet ikke skal slå fast «ar staten er ein reiskap for monopola». Det er riktig når det gjelder innholdet i mye av den statlige politikken, men ikke som en karakteristikk av staten som organisasjon. Statens karakter er at den er hele borgerskapets stat, og en organisasjon som ikke på noen enkel og direkte måte er styrt av borgerlige eliter. Staten har en egen logikk, en autonomi som gjør staten ulik andre typer borgerlige institusjoner, en autonomi som nettopp gjør den til felleskapitalist, en organisasjon som ivaretar fellesinteressene til borgerskapet nasjonalt og internasjonalt.

3) Programmet bør ikke slå fast at «arbeiderklassen aldri kan ta over...» staten (demokratiet) slik den er organisert i Norge. Det programmet bør si er at en slik overtakelse i prinsippet er mulig, og redegjøre for forutsetningene for det: Oppslutning i valg, kontroll med militærapparatet (lojalitet der), og en lojal forvaltning osv. Samtidig tror jeg det er rett å si at det herredømmet vil være kortvarig hvis ikke staten reorganiseres, slik at statsapparatet blir direkte ledet og kontrollert av proletære og folkelige organer på alle nivå. Programmet bør videre si at erfaringene hittil viser at en slik fredelig overgang til en sosialistisk stat ikke har skjedd enda, at den følgelig er lite sannsynlig, at voldelige revolusjoner fortsatt «er» veien. Men programmet bør si at den særegne norske statshistorien kanskje muliggjør en fredelig overgang, et første mulig eksempel på det, særlig dersom forbindelsene til de internasjonale imperialistiske organisasjonene (som NATO) på forhånd er svekket eller brutt, og de øvrige betingelsene er oppfylt.

tg 6.12.87

INNSTILLING OVERFOR LANDSMØTET OM PROGRAMARBEIDET I NESTE PERIODE.

Av grunner som er forklart innledningsvis har komiteen ikke gått inn for en full gjennomarbeiding - og nedkorting av prinsippprogrammet i denne landsmøteperioden. Komiteen mener imidlertid dette bør gjøres ved neste korsvei - og slutta seg enstemmig til følgende forslag fra Pål Steigan:

1. Prinsippprogrammet er i dag for pratsomt og fullt av gjentakelser. Det er et mål å skrive et prinsippprogram som er vesentlig kortere og mer poengtert.
2. Det er ikke et mål på vekta av ei sak hvor mange ganger den omtales i programmet. Det er tvert om slik at gjentakelser og overlapping svekker den prinsipielle karakteren til programmet.
3. Det er ikke slik at alle ting AKP mener noe om skal med i programmet. Prinsippprogrammet skal konsentrere seg om prinsipper, og overlate løpende analyse og vurdering til andre typer programdokumenter.
4. Programmet må bygge på en grundigst mulig analyse, men skal i det alt vesentlige ikke inneholde denne analysen sjøl. Programmet skal være syntesen, sammenfatninga av de aller viktigste tinga partiet bygger sin politikk og sitt arbeid på.
5. Utenomstakk og omtrenteligheter må lukes ut av programmet.

Trykk: AKP, Oslo 1988